

succes în creația literară. A nega folosirea metodei realismului socialist în literatura polonă, considerînd-o un lucru ce nu corespunde specificului acestei țări, înseamnă a nega toate cuceririle literaturii Poloniei democrat-populare, cuceriri recunoscute de opinia publică, ca și cele dobîndite de literatura proletară în anii stăpînirii burghezo-moșierești, în procesul de formare a realismului socialist.

Elemente ale realismului socialist în literatura polonă încep să apară încă în perioada numită « cei 20 de ani » (1918—1939). În acest răstimp apar opere a căror problematică și fel de înfățișare a realității le deosebeau, încă de pe atunci, de operele realismului critic. Apariția acestor opere a fost condiționată de evenimentele istorice petrecute în viața Poloniei. În anul 1918, prin decretul din 29 august, Sovietul Comisarilor Poporului al tinerei Republici Sovietice, a proclamat Polonia ca stat liber. Eliberîndu-se de jugul secular sub care au fost ținute, masele populare din Polonia au pășit pe calea luptei pentru transformări democratice. În cursul lunilor noiembrie și decembrie 1918, în multe centre industriale s-au organizat, din inițiativa și sub conducerea Partidului Social-Democrat Polonez și a aripei « stîngi » a P.P.S.<sup>2</sup>, detașamente ale « Gărzii Roșii », precum și soviete de deputați ai muncitorilor. La mijlocul lunii decembrie a anului 1919, ca rezultat al unificării social-democraților din Polonia și Letonia cu aripa « stîngă » a P.P.S., s-au pus temeliile Partidului Comunist muncitoresc, care a devenit mai tirziu Partidul Comunist Polonez. Clasa muncitoare din Polonia n-a reușit însă să-și consolideze pozițiile cucerite. La putere a venit guvernul lui Pilsudski, care a pornit ofensiva împotriva libertăților democratice; în țară s-au dezlănțuit represiunile și teroarea. Cu toate acestea, guvernul n-a reușit să înfrîngă voința de luptă a poporului. Avîntul revoluționar cuprinsese pături largi ale populației.

Literatura polonă din această perioadă este eterogenă, atît în ce privește orientarea sa politică, cît și în ce privește reflectarea artistică a realității. Scriitorii proletari, scriitorii realiști critici, reprezentanții nenumăraților grupări decadente și literații « oficiali » în frunte cu Kaden Bandrowski, iată principalele grupări și curente literare care caracterizează perioada celor « 20 de ani ». Spiritul revoluționar în creștere al maselor populare, influența mereu crescîndă a P.C.P. în rîndurile păturilor muncitoare ale populației au contribuit la trecerea unor scriitori, cît și a unor întregi grupări literare pe poziții mai radicale. Astfel scriitorul Tadeusz Peiper, unul dintre conducătorii grupării literare « Avantgarda », care ocupă un loc de seamă în viața artistică a Poloniei, scria în anul 1929: « Încă în poezia dinainte de război eroul central era muncitorul, dar cît de mult se deosebea el de muncitorul pe care-l înfățișează poezia din zilele noastre. Pe atunci muncitorul era unul dintre cei mulți și năpăstuiți, o ființă slabă ce stîrnea milă — astăzi, el este izvorul tuturor forțelor, făuritorul vieții. Proslăvirea muncii fizice devine astăzi proslăvirea forței lui... »<sup>3</sup> Dezvăluirea tuturor racilelor capitalismului, protestul împotriva stării de lucruri existente devin trăsături caracteristice, nu numai pentru poezii « Avantgărzii ». În operele multor scriitori polonezi pătrundea tot mai mult adevărul privind descompunerea politică și economică a aparatului de stat. Romanul lui St. Żeromski *Przedwiośnie* (*Primăvara timpurie*) (1925)

<sup>2</sup> P.P.S. — Partidul Socialist Polonez.

<sup>3</sup> Vezi Wł. Maciąg, *Poezja pracy w dwudziestoleciu międzywojennym*, « Twórczość », 1949, n. 7, p. 91.